

אף על פי פרק חמישי בתובות

נמ.

עין משפט
נר מצוה

נא א ב מיי פ"ז מהל'
גדרים ה' י סמג
לאון רמב"ט פ"ז י"ד ס'
רלב"ג סעי' פ"א וטו"ע
ה"ע פ"א סעי' ב:
נב ג מיי פ"ז מהל'
ערכין ה' כט:
גד ד מיי שם ה' כו:
גד ה מיי שם ה' כט:

קונם שאני עושה צדיק. אפילו גרסי' שאני לא הו' דבר שאין בו ממש דהא תנן צ' בתרא דנדרים (דף פא:) קונם שלא אתן תבן לפני צדקן אינו יכול להפיר:

אינו צריך להפיר. צמעה לה מוונות ומעה כסף איירי ולכן אינו צריך להפיר שהמותר הכל שלו ואם משום העדפה שעל ידי הדחק גם היא שלו ואין לפרש טעם דאין צריך להפיר משום דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם דאם כן חסנם נקט מה שאני עושה לפיך דליתני מקדיש ידי עזמו: **רבי עקיבא** אומר יפ' דקסבר דהעדפה שעל ידי הדחק הו' לנאש כדאמרין בריש מילתא האשה (לקמן סו. וס) ואל"ת והלא יכול להפיר והא אין זה מדברים שצני לבינה וי"ל דחשיב צניו מקדיש לפי שאינו יכול ליזהר וליקח ממש צממאם את הראוי לו ולהניח שאינו ראוי לו א"י גם חלקה משועבד לו שילקח בהם קרקע והוא יוכל פירות ואל"ת אם כן איך יכולה להדיחו כיון דמשועבדת ליה דלמנוה רבנן לשעבודיה דבעל כדאמר בסמוך וי"ל דדוקא בעיקר מעשה ידיה הוא דלמנוה שהם לבעל לגמרי אבל הכא דלאו ידיה ניהו אלא לפירות צממאם לא אלמנה:

שמא יגרשנה ב'. ואם תאמר ולרז דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניוונת ואיני עושה למה לי לנמנע שמא יגרשנה לימא שמא תאמר איני ניוונת ואיני עושה וי"ל דהא לא שכיח שתאמר אומרת כן: **ב"י** אומר שמא לא יגרשנה בריבוי יוחנן בן גורי דהעדפה. פירוש הקונטרס מגומגם כמו שפירש צממאם וגרסא לרי"ט דהכי פירוש להעדפה דסבר לה שמואל כרבי יוחנן בן גורי דהא דהעדפה לבעל וצמר הכי גרים ונימא הלכה כתנא קמא אי נמי אין הלכה כרבי עקיבא וכן פירש ר"ח:

בשלמא אדם אוסר פירות חבירו ע"י חבירו. פירוש דהתם אוסר משום דלחוד מהן צרכו ואיסור דבר שלא בא לעולם על חבירו שאין לו זה ולא זה צרכו שכן אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו לפי ששניהם אינם צרכו:

בשלאקחנה ממך ב'. ואע"ג דהתם

קאמר לשאקחנה והא לא קאמרה לשאקחנה אין גרסה לו לחלק:

הבא אין בידה לגרש עצמה. תימא דהא צידה לומר איני ניוונת ואיני עושה יש לומר דרובה ליישב גם אליבא דריש לקיש:

שדה

פירות חבירו על חבירו וצרכו לא קאמרה דהא לא קאמרה לשאקחנה אין גרסה לו לחלק: ואל הרכות בזה לידה להתפס עד שתתגרש: **שכן אין אדם צו**. שממקום שבתא אין אמה יכול ללמוד איסור שהרי אף בקונם אין אוסר פירות חבירו על חבירו לומר קונם פירותיך עליך: **באומרו יקדשו ידי צו**. שהמלאכה כמי שצבת לעולם ועל הגירושין שלא צאו קא מסיק ואילו ומתנינן באומר מעשה ידיך הקדש: **ומי איכא מידי צו**. כלומר מירצת לא בא לעולם דמלאכה לא בא לעולם דגירושין לא מירצת דאילו השתא לית לה רשותא לאקדושה והיכי קדיש לקמיה: **אלמנה** לא. בתמיה: **מי** לא קדשה. אם מכרה וחזר ולקחה: **צידו** להקדישה. שהרי עכשיו שלו וכי היכי דאילו אקדשה השתא קדשה כי אמר נמי תיקדוש לקמיה קדשה: **הא לא דמיא**. מסקנא דקושיא היא: **הס**. גבי מכרתה לך אין לו עכשיו זה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו: **הא גופא צידה הוא**. והרי יקדשו ידי אמרה: **הא לא דמיא**. מסקנא דלתקפתיה היא: לא

מוונות שכיחי ומעשה ידיה שכיח ומותר לא שכיח. מעה כסף קיין ומעשה ידיה קיין כדתנן (לקמן דף סד:) מה היא עושה משקל חמש סלעים: **והא עלה קסני**. צממתי: **ומה היא עושה** לו. ומדפריש צמר מעשה ידיה ומה היא עושה לו מכלל דרישא צממתי ידיה איירי ולא צממתי: **שפי**. קשה לטווחו יותר מן הערב: **הכי קאמר**. לנעולם צממתי איירי צרישא והכי קאמרן סיפא ומה היא עושה לו עיקר דנדע מותר מאי ניהו: **משקל חמש סלעים**. סלע של יהודה כפליים צממתי סלע של גליל: **מי אמר שמואל הכי**. והאמר שמואל לעיל (ב) צממתי לאחר מיתה פליגי ועלה א"ר יוחנן הסנדלר חולין ואע"פ דהשתא ידיה הוא אלמא טעמא דר' יוחנן משום דבר שלא בא לעולם הוא שדעין לא מתה ואין לו רשות צממתי הואיל ואינו מעלה לה מעה כסף ובהא אמר שמואל הלכה: **והסנן קונם שאני עושה לפיך**. מה שאני עושה יהיה קונם לפיך יהי עליך כהקדש מליהנות לו: **אינו צריך להפיר**. נדר זה שאין לו כח להקדישו לפי שדעין שלו: **שמה טעדיף עליו**. יותר ממה שפסקו לה חכמים משקל חמש סלעים דמותר זה אינו שלו ויכולה להקדישו: **ר' יוחנן בן גורי אומר**. אף עיקר מעשה ידיה צריך הפרה: **שמה יגרשנה**. ויהא הנדר חל שמשגרשה אינה משועבדת לו למעשה ידיה: **וסהא אסורה לחזור** לו. לפי שגסרם מעשה ידיה עליו ואי אפשר לו ליזהר שלא תטחון ולא תאפה וכל שאר מלאכות השנויות במשנתנו [ע"כ] שהאשה עושה לבעלה: **ואמר שמואל הלכה כו'**. אלמא לכשיגרשנה חל הנדר. אלמא אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם שעדיין לא גירשה: **כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן גורי להעדפה**. קאמר. כלומר הלכה דיפר ולאו מטעמיה דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה ידיה צריך הפרה ולשמואל משום העדפה שמה טעדיף על הראוי הוא דלומר יפ'. והשתא נמי הוה מצי לאקשויי סוף סוף לא בא לעולם דהא לא נעשה אלא אקשי ליה קושיא אחרייתא: **אין הלכה כר' יוחנן**. דלומר

אין צריך להפיר אלא יפ': **אלא אמר רב יוסף**. לעולם הלכה ומטעמיה קאמר ומשום שמה יגרשנה: **ושאני קונמוס**. הקדש שאינו הקדש לכל אלא על אדם אחד בלשון קונם: **מסוך**. שהוא תופס במקום שאין סתם הקדש תופס שאלם אוסר פירות חבירו עליו ואומר קונם פירות פלוני עלי ובסתם הקדש אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו הלכך אדם אוסר עליו נמי דבר שלא בא לעולם אבל ממתי בקדושה הקדש גמור איירי ואינו ממנה לתפוס כקונם: **אמר ליה אביי**. ומה ראה פירות חבירו עליו לנאן שכן פירות חבירו על חבירו וצרכו לא קאמרה דהא לא קאמרה לשאקחנה אין גרסה לו לחלק: ואל הרכות בזה לידה להתפס עד שתתגרש: **שכן אין אדם צו**. שממקום שבתא אין אמה יכול ללמוד איסור שהרי אף בקונם אין אוסר פירות חבירו על חבירו לומר קונם פירותיך עליך: **באומרו יקדשו ידי צו**. שהמלאכה כמי שצבת לעולם ועל הגירושין שלא צאו קא מסיק ואילו ומתנינן באומר מעשה ידיך הקדש: **ומי איכא מידי צו**. כלומר מירצת לא בא לעולם דמלאכה לא בא לעולם דגירושין לא מירצת דאילו השתא לית לה רשותא לאקדושה והיכי קדיש לקמיה: **אלמנה** לא. בתמיה: **מי** לא קדשה. אם מכרה וחזר ולקחה: **צידו** להקדישה. שהרי עכשיו שלו וכי היכי דאילו אקדשה השתא קדשה כי אמר נמי תיקדוש לקמיה קדשה: **הא לא דמיא**. מסקנא דקושיא היא: **הס**. גבי מכרתה לך אין לו עכשיו זה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו: **הא גופא צידה הוא**. והרי יקדשו ידי אמרה: **הא לא דמיא**. מסקנא דלתקפתיה היא: לא

(א) [לעיל מ: נח: ג] (ב) [לקמן דף סד:] (ג) [ע' חוס' יצמח סו. דף י"ז, ד] (ד) [קדוש סב. יצמח ג. לקמן סו. ע. גדרים פה, (ה) [גדרים מו, (ו) [ע' חוס' נדה מו: גדר' כדרכ פתח כו' דלא גרסם אלא, (ז) [דף נח: ג]

מוסף רש"י

קונם שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה היא אסור לפיך בקונם (יבמות צג.) מעשה ידי יהיו לפיך כהקדש (קדושין גו.) אינו צריך להפיר. אין בעלה צריך להפיר שאין נדרה חל שהרי משועבדת לו (שם) דכיון דקא משעבדה ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה (יבמות צג.) דלא אמרה כלום דלא כל כמינה לאפקועי לבעל מה דמי ליה דתמנא (נדרים פה.) ואפילו לשמא טעדיף נמי לא חשיבין, דאי מעבדה נמי לבעל הוא (קדושין סו.) שמה טעדיף עליו יתר מן הראוי. שמה טעדיף על מעשה ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שהיא חייבת לעשות לו ובכחיות (לקמן סד:) אמרין מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שמי צידה שכן עשר סלעים בגליל, וכלי אהיה העדפה קדשה אפי' דלא באה לעולם בשעת הנדר (קדושין גו.) וטפי לא משעבדה ליה ואהעדפה חיל נדר ואפי' דעדיף לא נעשית המלאכה (יבמות צג.) והעדפה ידיה הוא וחיל עלה קונם (קדושין סו.) שמה יגרשנה ותהא אסורה לחזור. דלמיה המלאכה ששעה אחר הגירושין. כשתבא צרכו אוסר פירות חבירו מלאכה וכל מעשה ידיה מגירושין ואילו וקסבר אדם אוסר דבר שלא בא לעולם כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות, דלשכתבא לעולם אחר גירושין. אפי' שאל בא לרשותו בעת שאל לעולם דהא מגרשתה, לאכשאה צרכו ששעה שעתה לא שיהא אסור, ור"ע סבר דהא מודעת לך דאדם אוסר דבר שלא בא לעולם היכי דהו' צרכו לא לאמר כשאל לעולם, כגון העדפה, אבל אין אדם אוסר דבר שלא בא לעולם דלכילי אפי' שאל לעולם ואין צרכו אלא לאחר זמן, דלכשיוצא לרשותו יחול נתינת איסור (נדרים מה.) שכן אין אדם אוסר פירות חבירו על חבירו. דאי אמר לחבירו קונם פירות של פלוני עליך לא הו' כלום (שם מה.)